

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Γλώσσα

Α΄ Λυκείου

Τίτλος:

«Η γλώσσα των νέων»

Συγγραφή: ΜΠΙΛΛΑ ΠΟΛΥΞΕΝΗ

Εφαρμογή: ΜΠΙΛΛΑ ΠΟΛΥΞΕΝΗ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Θεσσαλονίκη 2013

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας δευτεροβάθμιας: Δημήτρης Κουτσογιάννης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμασούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Η γλώσσα των νέων

Εφαρμογή σεναρίου

Πολυξένη Μπίλλα

Δημιουργία σεναρίου

Πολυξένη Μπίλλα

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Τάξη

Α΄ Λυκείου

Σχολική μονάδα

Πρότυπο Πειραματικό Γενικό Λύκειο Αγ. Αναργύρων

Χρονολογία

Από 14-12-2012 έως 14-01-2013

Διδακτική/θεματική ενότητα

Έκφραση-Έκθεση Α΄ Λυκείου: *Γλώσσα και Γλωσσικές ποικιλίες* II. Ποικιλίες της γλώσσας 2. Κοινωνικές γλωσσικές ποικιλίες. Γλώσσα και ηλικία / Κοινωνικό επίπεδο και υφολογικό επίπεδο / Γλώσσα και περίσταση, σ. 29-30, 32-37. Ακολουθώντας μη γραμμική οργάνωση της ύλης, το σενάριο αξιοποιεί στοιχεία από την ενότητα της *Αφήγησης* και συγκεκριμένα από τις υποενότητες: 4. Ποιος αφηγείται (σ. 227-228), 6. Αφηγηματικοί τρόποι (σ. 239) και 7. Αφηγηματικός χρόνος (σ. 240-242).

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

Για την εφαρμογή του σεναρίου απαιτήθηκαν 6 διδακτικές ώρες.

Χώρος

I. Φυσικός χώρος

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Για την εφαρμογή του σεναρίου απαιτήθηκαν προϋποθέσεις που σχετίζονται με τη δυνατότητα αξιοποίησης της οριζόμενης από το σενάριο υλικοτεχνικής υποδομής, αλλά και δεξιοτήτων τόσο από την πλευρά του εκπαιδευτικού όσο και των μαθητών.

Πιο συγκεκριμένα:

- ✓ Εργαστήριο πληροφορικής
- ✓ Βιντεοπροβολέας ή διαδραστικός πίνακας
- ✓ Εξοικείωση του εκπαιδευτικού με λογισμικά δημιουργίας
 - comics
 - αφισών
- ✓ Εξοικείωση του εκπαιδευτικού και των μαθητών με:
 - τον ομαδοσυνεργατικό τρόπο αναζήτησης και οικοδόμησης της γνώσης.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Πολυξένη Μπίλλα, Η γλώσσα των νέων, Νεοελληνική Γλώσσα Α΄ Λυκείου, 2012.

Το σενάριο αντλεί

Β. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ / ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Θέμα του διδακτικού σεναρίου είναι η γλώσσα των νέων, ο «νεολοιαιστικός λόγος», ο οποίος συνιστά μια ιδιαίτερη «κειμενική κοινότητα» (Πρόγραμμα Σπουδών 2011: 21052), στην οποία οι μαθητές κινούνται με άνεση που συχνά ξενίζει τους μεγαλύτερους. Οι «ξενισμοί» αυτοί αποτυπώνονται σε εμπειρικές διαπιστώσεις που συνοψίζονται σε όρους όπως «γλωσσική κρίση», «λεξιπενία των νέων», «γλωσσικό - επικοινωνιακό χάσμα νέων - μεγαλύτερων», όροι που εκφράζουν φαινόμενα τα οποία συχνά αντιμετωπίζονται περιγραφικά και αποκομμένα από τα επικοινωνιακά συμφραζόμενα μέσα στα οποία εκδηλώνονται. Στόχος του σεναρίου είναι να αντιμετωπίσουν οι μαθητές συστημικά το ζήτημα με άξονες τη δική τους στάση απέναντι στο θέμα, τις κυρίαρχες εμπειρικές ερμηνείες και αξιολογήσεις του φαινομένου αλλά και τις απόψεις των γλωσσολόγων, προκειμένου να εμβαθύνουν σε αυτές, να εστιάσουν σε τυχόν αντιτιθέμενες θεωρήσεις και κυρίως να κατανοήσουν τις διαφορετικές απαιτήσεις που δημιουργούν οι διαφορετικές επικοινωνιακές περιστάσεις.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Το κοινωνικό και τεχνολογικό πλαίσιο της εποχής μας, μέσα στο οποίο αναπτύσσεται και στις απαιτήσεις του οποίου καλείται να ανταποκριθεί ο σύγχρονος νέος, χαρακτηρίζεται από την ταχύτητα με την οποία εμπλουτίζονται, αλλά και ενίοτε άρδην αναθεωρούνται, αντιλήψεις, δεδομένα, αξίες, ιδεολογίες και θεσμοί. Οι ποικίλοι λόγοι, εξουσιαστικοί και μη, φέρουν συχνά το βάρος επιφάσεων και συγκεκριμένων προθέσεων σε βαθμό που το αντίθετο όχι μόνο να σπανίζει αλλά και, στην περίπτωση που εκφράζεται ρητά, να θεωρείται παράδοξο ή και επικίνδυνο. Η γοργή εναλλαγή των δεδομένων και ο συνακόλουθος καταγισμός σχετικών πληροφοριών δημιουργούν σύγχυση, εγκλωβίζουν τη μνήμη στο επίπεδο της

βραχυπρόθεσμης λειτουργίας της και σταδιακά δυσχεραίνουν, αν όχι παροπλίζουν, όχι μόνο την ικανότητα κριτικής συνεξέτασης των προσλαμβανουσών πληροφοριών ή καταστάσεων, αλλά και τη συνειδητοποίηση - επίγνωση αυτής της ίδιας της ανεπάρκειας.

Σε μια κοινωνία, λοιπόν, όπου το πρόβλημα δεν είναι η έλλειψη αλλά ο καταίγισμός των πληροφοριών και η υπερπληροφόρηση, είναι σημαντικό οι εκπαιδευτικοί «λόγοι» με την έννοια των διδακτικών πρακτικών να ενισχύουν την καλλιέργεια του κριτικού γραμματισμού. Κάτι τέτοιο μπορεί να επιτευχθεί με το να δίνεται η δυνατότητα στους μαθητές να προσεγγίζουν την κοινωνική και γλωσσική πραγματικότητα από μια κριτική, ολιστική και αναστοχαστική σκοπιά. Προς αυτήν την κατεύθυνση αξιοποιείται στο σενάριο ποικιλία κειμένων και μέσων, όπως γραπτά κείμενα επιστημονικού λόγου, κόμικς, βίντεο, καταγεγραμμένες προφορικές απόψεις και μαρτυρίες.

Στο πλαίσιο δε της θεωρίας των πολυγραμματισμών, επιπλέον του κριτικού και οπτικού γραμματισμού επιδιώκεται η καλλιέργεια του ψηφιακού γραμματισμού μέσω της δημιουργίας αφίσας, και βεβαίως του γλωσσικού γραμματισμού που βρίσκεται στο επίκεντρο της διδασκαλίας της νεοελληνικής γλώσσας.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στα κόμικς ως πολυτροπικό κειμενικό είδος που συνδυάζει τον λόγο με την εικόνα σε ένα ενοποιημένο σύνολο. Η επιλογή του κειμενικού αυτού είδους ως μαθησιακού πόρου ανταποκρίνεται στην επιδιωκόμενη καλλιέργεια στους μαθητές της ικανότητας μετατροπής της υπερπληροφόρησης σε κριτική ανάγνωση και γνώση. Κι αυτό γιατί τα κόμικς προϋποθέτουν την ανάλυση της φύσης των πληροφοριών και την προσπάθεια συνδυασμού τους σε αισθητικά ενοποιημένο σύνολο εικόνας και λόγου που καθιστά το περιεχόμενο της γνώσης ελκυστικό και διεγείρουν τη φαντασία των αναγνωστών (Βασιλικοπούλου, Μπολουδάκης & Ρετάλης 2007).

Η παιδαγωγική, λοιπόν, αξία των κόμικς θεμελιώνεται καταρχάς στο εγγενές χαρακτηριστικό τους να αξιοποιούν συνδυαστικά τόσο τον εικονιστικό όσο και τον

γλωσσικό κώδικα επικοινωνίας, γεγονός που σύμφωνα με τη «θεωρία της διπλής κωδικοποίησης» του Ραϊνίο σχετίζεται με τη βεβαιωμένη αποτελεσματικότητα της ταυτόχρονης ενεργοποίησης των αντίστοιχων μνημονικών συστημάτων (Ρετάλης & Μπολουδάκης χ.χ.: 3).

Μάλιστα τα κόμικς, καθώς αποτελούν προσφιλή αναγνώσματα των μαθητών στον εξωσχολικό τους χρόνο, διακρίνονται όχι μόνο για τη δημοτικότητά τους σε αυτούς, αλλά και για την ικανότητά τους να δημιουργούν γέφυρες μεταξύ σχολικού και εξωσχολικού χρόνου, μεταξύ μαθητών και σχολείου, προκαλώντας το ενδιαφέρον τους για τη μαθησιακή διαδικασία και διευκολύνοντας την πρόσληψη της νέας γνώσης.

Πέραν δε του ότι αυξάνουν το ενδιαφέρον και την ατομική συμμετοχή στο μάθημα, γοητεύοντας τους μαθητές (Ρετάλης & Μπολουδάκης χ.χ.: 7), τα κόμικς αποπροσωποποιούν τον κειμενικό λόγο, επιτρέπουν τη συναισθηματική σύνδεση των μαθητών με τους χαρακτήρες της εικονοποιημένης ιστορίας, δίνοντας παράλληλα τη δυνατότητα στους πρώτους να επανέρχονται στο περιεχόμενό της με δεδομένη την οπτική μονιμότητά του (Ρετάλης & Μπολουδάκης χ.χ.: 7-8). Κατά αυτόν τον τρόπο είναι δυνατόν να επιτευχθεί η εμβάθυνση στην οπτική και λεκτική πληροφορία, η κριτική αποκωδικοποίηση και ερμηνεία της, ο οπτικός δηλαδή γραμματισμός ως ζητούμενο της διδασκαλίας της νέας ελληνικής γλώσσας στο Λύκειο.

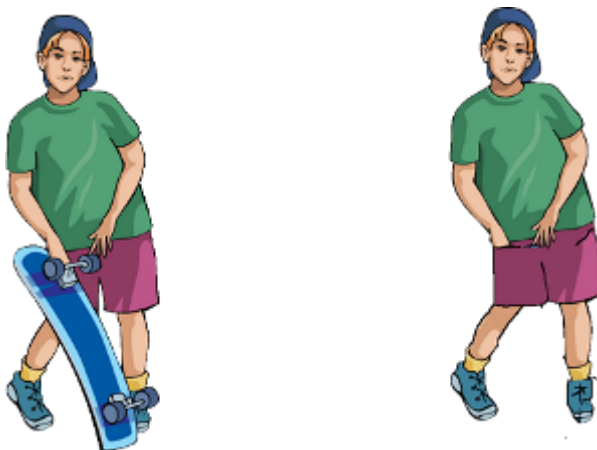
Για τις ανάγκες εφαρμογής του συγκεκριμένου σεναρίου δημιουργήσα κόμικς με το εργαλείο δημιουργίας comic book [ComicLab](#), το οποίο αποτελείται από 18 καρτέ (παράτιθεται στο «Συνοδευτικό Υλικό» - ανοίγει επιλέγοντας το comiclab). Θέμα του είναι η γλώσσα των νέων και κεντρικός ήρωας - χαρακτήρας της ιστορίας, ο οποίος έχει τον ρόλο του κύριου υποκειμένου της δράσης, είναι ένας έφηβος μαθητής που αποδίδεται με τις παρακάτω μορφές, οι οποίες διαφοροποιούνται ανάλογα τόσο με τον χρόνο – ημέρα, κατά την οποία εκτυλίσσεται η ιστορία, όσο και με την εξέλιξη της πλοκής (βλ. Εικόνα 1):

Εικόνα 1: Ο κεντρικός ήρωας

Συμπληρωματικοί χαρακτήρες είναι:

1. Ο έφηβος φίλος του κεντρικού χαρακτήρα σε μορφές που διαφοροποιούνται ανάλογα με τον χρόνο και τον τόπο στον οποίο εκτυλίσσεται η ιστορία (βλ. Εικόνα 2):

Εικόνα 2: Ο έφηβος φίλος του κεντρικού ήρωα

2. Ο πατέρας του κεντρικού ήρωα σε μορφές που αποτυπώνουν τις διαθέσεις του ανάλογα με την εξέλιξη της ιστορίας (βλ. Εικόνα 3):

Εικόνα 3: Ο πατέρας του κεντρικού ήρωα

Στην ιστορία απαντούν επίσης σκιάδεις χαρακτήρες, με την έννοια ότι μνημονεύονται χωρίς να δρουν στην ιστορία: είναι οι «κολλητοί» του έφηβου φίλου του κεντρικού ήρωα, η Μαρία και οι φίλες της, ο Lirojean (ο απουσιολόγος της τάξης) και ο καθηγητής Γλωσσολογίας Γ. Μπαμπινιώτης.

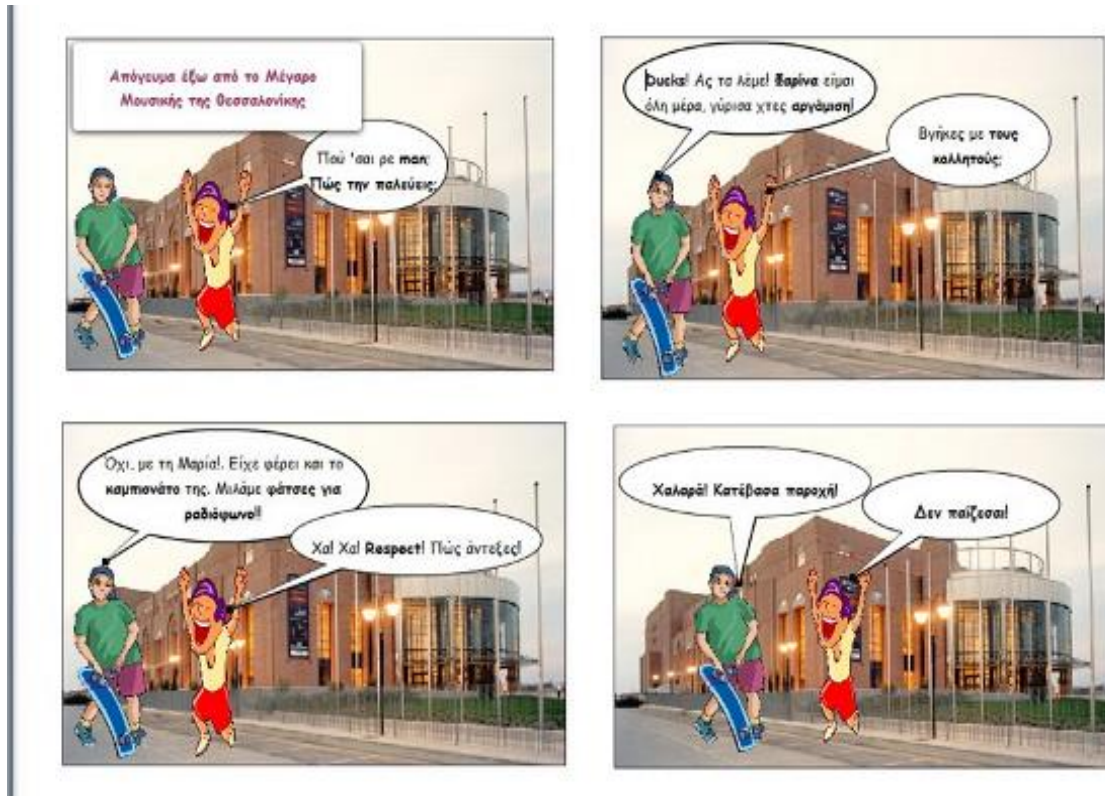
Η δράση εξελίσσεται σε δύο διαφορετικά μέρη: στον δρόμο έξω από το Μέγαρο Μουσικής της Θεσσαλονίκης και στο εφηβικό δωμάτιο του ήρωα. Η δραματική δομή, τα μέρη δηλαδή στα οποία μπορεί να διαιρεθεί η ιστορία, ανταποκρίνεται στην πενταμερή ανάλυση του Gustav Freytag (Παρίσης & Παρίσης 1999: 158-159), δηλαδή: Έκθεση, Κινητήριο χρονικό σημείο, Αυξανόμενη δράση, Κορύφωση, Μειούμενη δράση και Λύση.

Βρισκόμαστε, λοιπόν, ένα απόγευμα μπροστά στο Μέγαρο Μουσικής της Θεσσαλονίκης όπου συναντιούνται δύο έφηβοι μαθητές Λυκείου, συνάντηση που αποτελεί και το εναρκτήριο χρονικό σημείο της ιστορίας. Ο διάλογος που αναπτύσσεται είναι ενδεικτικός της νεολαιίστικης κουλτούρας με θεματική που ανταποκρίνεται στην καθημερινότητα του νέου και αναδεικνύει τη βιωματική εμπειρία σε μέσο ανάπτυξης μαθησιακού υλικού. Ο λόγος είναι υβριδικός, κράμα ξένων και ελληνικών λέξεων («Πού 'σαι ρε man;»), αλλά και ιδιωτισμών («Πώς την παλεύεις;» = Τι κάνεις; / Πώς είσαι;). Ο φίλος απαντά στις ερωτήσεις του ήρωα με

μια συντόμευση του «εντάξει», που αποτελεί, ωστόσο, ομόηχο τύπο του αγγλικού «ducks», συνεχίζοντας με τη χρήση στοιχείων του νεανικού λόγου: «Ας τα λέμε [καλά]! Φαρίνα (=λιώμα, πολύ κουρασμένος) είμαι όλη μέρα, γύρισα χτες αργάμιση», με την τελευταία λέξη να αποτελεί συνδυασμό του επιρρήματος «αργά» και του επιθέτου «μισή» που σηματοδοτεί το ημίωρο.

Ο κεντρικός ήρωας ρωτά τον φίλο του αν βγήκε με τους «κολλητούς» του, για να πάρει την απάντηση ότι βγήκε με τη Μαρία και το «καμπιονάτο της», δηλαδή την παρέα των άσχημων κοριτσιών, οι οποίες χαρακτηρίζονται και ως «φάτσες για ραδιόφωνο», δηλαδή φάτσες που είναι μόνο για να τις ακούς και όχι να τις βλέπεις! Στον λόγο του ήρωα υπάρχει η συναισθηματική αντίδραση της συμπάθειας προς το δράμα του φίλου του με τη χρήση αγγλικής λέξης που δηλώνει σεβασμό: «Χα! Χα! Respect! Πώς άντεξες;», ενώ η απάντηση του φίλου περιέχει γλωσσικό στοιχείο που αποτελεί χαρακτηριστικό του Θεσσαλονικιώτικου ιδιώματος, αλλά και στοιχεία του νεανικού λόγου: «Χαλαρά! Κατέβασα παροχή! (= Αδιαφόρησα). Η φράση «Δεν παίζεσαι» (= είσαι φοβερός) αποτελεί επίσης προσφιλή έκφραση των νέων (βλ. Εικόνα 4).

Εικόνα 4: Τα τέσσερα πρώτα καρέ της ιστορίας

Η δράση είναι πλέον αυξανόμενη, καθώς ο κεντρικός ήρωας προτείνει στον φίλο του να λείψουν από το σχολείο την επόμενη μέρα, προκειμένου να κάνουν «σάπινγκ» (= να τεμπελιάσουν μέχρι αποσύνθεσης!) σπίτι του. Ο φίλος συμφωνεί, αφού μπορούν να παίξουν και το καινούριο του παιχνίδι που το χαρακτηρίζει «ανπαίκτημπλ» (=άπαιχτο, καταπληκτικό), αλλά προς στιγμήν διστάζει, γιατί έχει πρόβλημα (prob= problem) με τις απουσίες. Καθησυχάζεται, ωστόσο, και συγκατατίθεται («Okeik!»), όταν ο φίλος του τον προτρέπει να «ξυπνήσει» («Νιώσε ρε»), αλλά και τον διαβεβαιώνει ότι θα πείσει τον Lirojean (= τον χοντρό Γιάννη), τον απουσιολόγο της τάξης, να μην του βάλει απουσίες (βλ. Εικόνα 5).

Εικόνα 5: Καρέ 5 και 6

Την επόμενη μέρα, και ενώ οι δύο φίλοι διασκεδάζουν χαρακτηρίζοντας «τζαμάουα» (= τζάμι / πολύ καλό) τον χορό τους, επιστρέφει αιφνιδιαστικά ο πατέρας του κεντρικού ήρωα και ζητά εξηγήσεις για το γεγονός ότι δεν βρίσκονται στο σχολείο. Ο ήρωας τον καλεί να ηρεμήσει: «Άραξε την πέτσα σου», διαβεβαιώνοντάς τον ότι δεν συμβαίνει κάτι σοβαρό: «Δεν τρέχει κάστανο!», για να πετύχει το αντίθετο αποτέλεσμα. Στην κορύφωση της δράσης, όπου τα πράγματα βαίνουν προς το χειρότερο, προστίθεται η αγανάκτηση του πατέρα για τον τρόπο που ο γιος του χειρίζεται την ελληνική γλώσσα. Ο νέος συνεχίζει να μιλά με τον ίδιο τρόπο, αποκαλώντας τον πατέρα του «man», όπως νωρίτερα και τον φίλο του, και καλώντας τον να γίνει πιο «snake», δηλαδή ευέλικτος και διαλλακτικός (βλ. Εικόνα 6).

Εικόνα 6: Καρέ 7-10

Ο πατέρας καταλογίζει ευθύνες στο σχολείο και προκαλεί τη νοερή αντίδραση του άλλου νέου που θεωρεί ότι ο γέρος («oldman») δεν καταλαβαίνει (= δεν στροφάρει). Ο ήρωας εκμεταλλεύεται την ευκαιρία να ανασύρει γνώσεις από το σχολείο, επιχειρώντας να ξεδιαλύνει τη σύγκρουση. Είναι η φάση της μειούμενης δράσης (βλ. Εικόνα 7).

Εικόνα 7: Καρέ 11 και 12

Ο κεντρικός ήρωας αναφέρεται στην ύπαρξη κοινωνικών γλωσσικών ποικιλιών με κριτήριο την ηλικία και, γνωρίζοντας τη σημασία της αρχαιοπρεπούς φράσης «όπερ μεθερμηνευόμενον» που χρησιμοποιεί ο πατέρας, αναφέρεται στη σημασία των επικοινωνιακών περιστάσεων (ποιος μιλάει, σε ποιον, με ποιον σκοπό) στη συνειδητή επιλογή γλωσσικής ποικιλίας από την πλευρά των νέων (βλ. Εικόνα 8).

Εικόνα 8: Καρέ 13-16

Κατά τη «Λύση», η τελική προσπάθεια του ήρωα να φτάσει στον σκοπό του περιλαμβάνει την αναφορά σε σχετικό διαδικτυακό υλικό και οδηγεί σε ανατροπή δημιουργώντας νέα δεδομένα. Ο πατέρας, υπερήφανος για τον γιο του και προσεγγίζοντας τον σύγχρονο διαφημιστικό λόγο, τον παραλληλίζει με τον καθηγητή Γλωσσολογίας Γ. Μπαμπινιώτη, κάτι που οδηγεί τον νέο να συστήσει στον πατέρα να τοποθετήσει τα πράγματα σε βάσεις πιο ρεαλιστικές, με λόγο που επαναφέρει το νεολογιστικό γλωσσικό τρόπο έκφρασης: «Κούλαρε, man! (= χαλάρωσε)!» (βλ. Εικόνα 9).

Εικόνα 9: Καρέ 17 και 18

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Κατά την εφαρμογή του σεναρίου, επιδιώχθηκε οι μαθητές:

- να συνειδητοποιήσουν ότι η γλωσσική μεταβολή και η γλωσσική ποικιλότητα είναι εγγενή στοιχεία των γλωσσών·
- να κατανοήσουν ότι η γλώσσα των νέων αποτελεί γλωσσικό σύστημα που εξυπηρετεί συγκεκριμένες ανάγκες·
- να προσδιορίσουν τους παράγοντες που οδηγούν στη διαμόρφωση της γλώσσας των νέων ως διακριτής γλωσσικής ποικιλίας·
- να διερευνήσουν τη σχέση της χρήσης της νεανικής γλώσσας με την ένταξη των νέων σε ομάδες ομηλικών·
- να διερευνήσουν τη στάση των ενηλίκων απέναντι στη γλώσσα των νέων·
- να γνωρίσουν τις απόψεις των ειδικών απέναντι στο θέμα.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Επιδιώχθηκε οι μαθητές:

- να συνειδητοποιήσουν ότι η γλώσσα των νέων αποτελεί πτυχή της κάθετης, κοινωνικής διάκρισης στο εσωτερικό μιας γλώσσας·

- να προσδιορίσουν τους τρόπους δημιουργίας και εμπλουτισμού του νεανικού λεξιλογίου·
- να προσδιορίσουν τη σχέση κοινωνικών γλωσσικών ποικιλιών, όπως ο νεολογιστικός λόγος, με τις επικοινωνιακές περιστάσεις·
- να εξοικειωθούν με το περιεχόμενο της μεταγλώσσας που χρησιμοποιείται για τα αφηγηματικά κείμενα με έμφαση στους όρους «αφηγηματικός τρόπος» και «αφηγηματικός χρόνος».

Γραμματισμοί

Επιδιώχθηκε οι μαθητές:

- να εξοικειωθούν με τον ακαδημαϊκό λόγο μέσω της επαφής τους με κείμενα-φορείς επιστημονικών προσεγγίσεων σχετικά με τη γλώσσα των νέων·
- να καλλιεργήσουν την αφαιρετική σκέψη τους, κρατώντας σημειώσεις από προφορικό λόγο·
- να ασκηθούν στη χρήση του προφορικού λόγου μέσω της έκφρασης προσωπικής γνώμης αλλά και της παρουσίασης των αποτελεσμάτων της συνεργασίας τους·
- να ασκηθούν στην παραγωγή πολυτροπικού λόγου μέσω της δημιουργίας αφίσας·
- να εξοικειωθούν με online λογισμικά, όπως το [Photovisi](#)·
- να εξοικειωθούν με τη χρήση ηλεκτρονικών λεξικών·
- να προσδιορίσουν τα χαρακτηριστικά των κόμικς ως κειμενικού είδους·
- να εξοικειωθούν με το κειμενικό είδος της αφίσας·
- να διερευνήσουν βασικά στοιχεία των αφηγηματικών κειμένων, όπως ο αφηγηματικός χρόνος και ο αφηγηματικός τρόπος.

Διδακτικές πρακτικές

Οι διδακτικές πρακτικές συνοψίζονται στο Ε.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Ως αφόρμηση χρησιμοποίησα άσκηση του σχολικού βιβλίου (σ. 30) η οποία καλεί τους μαθητές να προσδιορίσουν ποιες από τις παρατιθέμενες λέξεις «θα ταίριαζαν στο στόμα του παππού και της γιαγιάς και ποιες στο στόμα του εγγονού και της εγγονής» (βλ. Εικόνα 10).

▶ Ποιες από τις λέξεις:

παγωνιέρα, κονδύλοφόρος, ιππικό, όρματο μάχης, στύλο, ψυγείο, τραμ, γκολφ, πλοζ, τρέλεϊ, μελανοδοχείο, γραμμόφωνο, πικ απ, ηλεκτρονικός υπολογιστής, διαδίκτυο

θα ταίριαζαν στο στόμα του παππού και της γιαγιάς και ποιες στο στόμα του εγγονού και της εγγονής;

Εικόνα 10: Άσκηση διδακτικού εγχειριδίου

Στη συνέχεια και μέσα από ποικίλες δραστηριότητες, επιδίωξα να διερευνήσουμε από κοινού με τους μαθητές τα χαρακτηριστικά της γλώσσας των νέων, τους παράγοντες που σχετίζονται με τη δημιουργία της, τη στάση των ενηλίκων εν γένει αλλά και των ειδικών απέναντι στο θέμα, ενώ αξιοποιήσαμε τις δυνατότητες των ΤΠΕ για άντληση πληροφοριών αλλά και δημιουργία νέου υλικού.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το σενάριο εμπίπτει στην 1^η διδακτική ενότητα του σχολικού εγχειριδίου, η οποία φέρει τον γενικό τίτλο «Γλώσσα και Γλωσσικές Ποικιλίες», και συγκεκριμένα στην υποενότητα II. με τον τίτλο «Οι ποικιλίες της γλώσσας (Αποτελεσματικότερη γλώσσα)». Επικεντρώνεται δε στο δεύτερο μέρος της υποενότητας αυτής, το οποίο εξετάζει τις «Κοινωνικές γλωσσικές ποικιλίες» και μάλιστα παράγοντες δημιουργίας τους, όπως η ηλικία, αλλά και παράγοντες προσδιορισμού του πλαισίου χρήσης τους, όπως η επικοινωνιακή περίσταση. Αξιοποιεί στοιχεία και από την Ενότητα της Αφήγησης και συγκεκριμένα από τις υποενότητες: 4. Ποιος αφηγείται (σ. 227-228), 6. Αφηγηματικοί τρόποι (σ. 239) και 7. Αφηγηματικός χρόνος (σ. 240-242).

Σε σχέση με το [Πρόγραμμα Σπουδών](#) της Α΄ Λυκείου, το σενάριο εντάσσεται στην 1^η Θεματική: «Γλώσσα, γλωσσική ποικιλότητα και γλωσσική αλλαγή».

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Οι ΤΠΕ αξιοποιήθηκαν στο σενάριο αυτό:

- ❖ ως πηγή άντλησης υλικού το οποίο κλήθηκαν οι μαθητές να προσεγγίσουν κριτικά και επιλεκτικά για την πολύπλευρη προσέγγιση του υπό διερεύνηση θέματος
- ❖ ως μέσο δημιουργίας από την πλευρά μου ως εκπαιδευτικού ενός κόμικ, του οποίου τα χαρακτηριστικά μορφής και περιεχομένου κλήθηκαν να προσδιορίσουν οι μαθητές
- ❖ ως μέσο δημιουργίας πολυτροπικού κειμένου (αφίσας) από τους ίδιους τους μαθητές.

Κείμενα

Ανδρουτσόπουλος, Γ. Η γλώσσα των νέων. *Κόμβος για την Ελληνική Γλώσσα*.

http://www.komvos.edu.gr/glwssa/odigos/thema_b9/b_9_thema.htm

Νικολάου, Θ. 2009. Όταν τα ελληνικά... τρώνε φρίκη. *Τα Νέα*, 19-08-2009.

<http://www.inout.gr/showthread.php?t=45329>

Βελούδης, Γ. 2007. Άνισες εξισώσεις: Η γλώσσα των νέων. Από το εμπλουτισμένο ηλεκτρονικό βιβλίο του μαθητή για την Έκφραση-Έκθεση Α΄ Λυκείου

http://digitalschool.minedu.gov.gr/modules/ebook/show.php/DSGL-A110/246/1822,5869/extras/activities/indexa_2_glwssa_newn/indexa_2_veloudis.html

Μπαμπινιώτης, Γ. 1994. [Το πρόβλημα της γλώσσας των νέων], από το εμπλουτισμένο ηλεκτρονικό βιβλίο του μαθητή για την Έκφραση-Έκθεση Α΄ Λυκείου:

http://digitalschool.minedu.gov.gr/modules/ebook/show.php/DSGL-A110/246/1822,5869/extras/activities/indexa_2_glwssa_newn/indexa_2_babiniwtis.html

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

1^η & 2^η διδακτική ώρα

1^η φάση (Εργαστήριο Πληροφορικής)

Πριν από την εφαρμογή του σεναρίου φρόντισα να έχω σε εκτυπωμένη μορφή το κόμικς, καθώς και τα Φύλλα Εργασίας. Επιπλέον, αποθήκευσα σε μορφή *.doc τα Φύλλα Εργασίας στον κοινόχρηστο φάκελο ενός από τους υπολογιστές του Εργαστηρίου Πληροφορικής, ώστε να έχουν πρόσβαση σε αυτά όλες οι ομάδες και να τα συμπληρώσουν ηλεκτρονικά. Προτίμησα να δώσω σε έντυπη μορφή το κόμικς, καθώς δεν ήμουν σίγουρη ότι δε θα υπήρχαν τεχνικά προβλήματα κατά το άνοιγμα του ηλεκτρονικού αρχείου.

Το πρώτο δίωρο, λοιπόν, πραγματοποιήθηκε στο Εργαστήριο Πληροφορικής και οι μαθητές εργάστηκαν χωρισμένοι σε 6 ομάδες τεσσάρων ή πέντε μελών, μιας και πρόκειται για τμήμα 27 μαθητών. Αφού έλαβαν θέση μπροστά από τους σταθμούς εργασίας, κατά τρόπο που σε κάθε ομάδα να αντιστοιχούν δύο σταθμοί, ως αφορμή χρησιμοποίησα την άσκηση της σελίδας 30 του σχολικού εγχειριδίου (βλ. παραπάνω «[Αφετηρία](#)»). Αφού οι μαθητές απάντησαν προφορικά στην άσκηση, ως προέκταση αυτής έθεσα το ερώτημα αν η γλώσσα των νέων σήμερα περιορίζεται σε διαφορετικές λεξιλογικές επιλογές μεταξύ υπαρχουσών στο κοινό λεξιλόγιο λέξεων ή προσδιορίζεται και από άλλα χαρακτηριστικά. Οι μαθητές απάντησαν θετικά, επισημαίνοντας ότι οι νέοι χρησιμοποιούν λέξεις που δεν ανήκουν στο κοινό λεξιλόγιο, και στη συνέχεια μέσω βιντεοπροβολέα πρόβαλα το κόμικς που είχα δημιουργήσει με θέμα τη γλώσσα των νέων, χρησιμοποιώντας το zoom in, προκειμένου να διαβάζονται οι διάλογοι από το σημείο που κάθονταν οι μαθητές (βλ. Εικόνα 11).

Εικόνα 11: Από την προβολή του κόμικς

Ύστερα από τη διερεύνηση της πρώτης ανταπόκρισης των μαθητών στο κόμικς (αν τους άρεσε και γιατί), τους μοίρασα το έντυπο υλικό και τους κάλεσα να ανοίξουν στους σταθμούς εργασίας το αρχείο που περιέχει το [1^ο Φύλλο Εργασίας](#). Το Φύλλο είναι κοινό για όλες τις ομάδες, οι οποίες κλήθηκαν να διερευνήσουν και να απαντήσουν ηλεκτρονικά στα ερωτήματα που τίθενται σε αυτό και σχετίζονται με:

- α) το θέμα του κόμικς
- β) τους χαρακτήρες
- γ) την τεχνική (αφηγητής, αφηγηματικός τρόπος, χρόνος των γεγονότων και της αφήγησης, τόπος – σκηνογραφία)
- δ) τη δραματική δομή του με βάση την πενταμερή ανάλυση του Gustav Freytag: έκθεση, κινητήριο χρονικό σημείο, αυξανόμενη δράση, κορύφωση, μειούμενη δράση και λύση (Παρίσης & Παρίσης 1999: 158-159)
- ε) τις λέξεις / φράσεις που ανήκουν στο λεξιλόγιο των νέων
- στ) τη σημασία των λέξεων αυτών

ζ) τους τρόπους δημιουργίας καθεμιάς από αυτές. Για την απάντηση στο συγκεκριμένο ερώτημα πρότεινα στους μαθητές να μελετήσουν τις σχετικές αναφορές στο κείμενο του Γιάννη Ανδρουτσόπουλου «Η γλώσσα των νέων» που φιλοξενείται στον *Κόμβο για την Ελληνική Γλώσσα*

http://www.komvos.edu.gr/glwssa/odigos/thema_b9/b_9_thema.htm

Στο σημείο αυτό διευκόλυνε το γεγονός ότι κάθε ομάδα είχε στη διάθεσή της δύο σταθμούς εργασίας, καθώς είχε ανοιχτά και δούλευε παράλληλα με βάση και τα δύο αρχεία (κείμενο και Φύλλο Εργασίας).

Καθώς οι ομάδες ξεκίνησαν να εργάζονται (βλ. Εικόνα 12), μια από τις ομάδες με κάλεσε για να μου επισημάνει ότι δεν είχε πρόσβαση στον κοινόχρηστο φάκελο. Ήταν κάτι που δεν το είχα αντιληφθεί νωρίτερα. Καθώς είχαμε αξιοποιήσει τη δυνατότητα αυτή σε προηγούμενη εφαρμογή σεναρίου χωρίς πρόβλημα από τον συγκεκριμένο σταθμό εργασίας, δε θεώρησα σκόπιμο να κάνω επανέλεγχο. Πρότεινα, λοιπόν, στην ομάδα αυτή να συμπληρώσει χειρόγραφα το έντυπο Φύλλο Εργασίας που είχα νωρίτερα μοιράσει σε όλες τις ομάδες (βλ. Εικόνα 13).

Εικόνα 12: Οι μαθητές εργάζονται στο 1^ο Φύλλο Εργασίας

Εικόνα 13: Συμπλήρωση έντυπου Φύλλου Εργασίας

Στη συνέχεια και κατά τη διάρκεια της εργασίας των μαθητών (βλ. Εικόνα 14) που διήρκεσε όλη την ώρα, ενθάρρυνα τις ομάδες στην ολοκλήρωσή της μέσα στα προσδιορισμένα χρονικά όρια και έδινα διευκρινίσεις σε όσους τις ζητούσαν.

Εικόνα 14: Από την εργασία των ομάδων κατά την 1^η φάση

Κατά τη 2^η διδακτική ώρα της φάσης αυτής, οι ομάδες ανακοίνωναν ανά ερώτηση τα αποτελέσματα της εργασίας τους, προκειμένου να συγκριθούν και να συζητηθούν οι απαντήσεις, ώστε να καταλήξουμε στις κοινά αποδεκτές. Οι μαθητές έδωσαν ποικίλους τίτλους στο κόμικς, πέραν του αρχικού τίτλου «Η γλώσσα των νέων», όπως «Η γλωσσική ποικιλία των νέων», «Δύο διαφορετικοί τρόποι γλωσσικής επικοινωνίας», «Τι δεν καταλλαβαίνεις, ρε μπαμπά;», «Δύο διαφορετικοί γλωσσικοί κόσμοι», «Γλώσσα των νέων vs γλώσσα των μεγάλων» και «Δύο διαφορετικές γλώσσες συγκρούονται».

Χαρακτηριστική ήταν η ευρηματικότητα των ομάδων ειδικά στον προσδιορισμό της ταυτότητας των ηρώων. Καθώς οι ήρωες δεν είχαν ονόματα, οι ομάδες προσδιόρισαν τον κεντρικό ήρωα ως «ο πόζερος», «ο μωβ μαλλιός», «το παιδί-χορευτής», «ο ομορφάντρας» [όπως τον αποκάλεσε στο τέλος ο πατέρας του], «το καγκούρι», «ένας μαθητής που χρησιμοποιεί διαφορετική γλώσσα με τους φίλους του».

Όσον αφορά τον αφηγητή, επισημίναμε το γεγονός ότι στη συγκεκριμένη ιστορία δεν υπάρχει αφηγητής που ως πρόσωπο πλαστό να παίζει τον ρόλο του διαμεσολαβητή ανάμεσα στον δημιουργό και τον αναγνώστη της ιστορίας. Υποκαθίσταται, αντίθετα, από ορθογώνια πλαίσια - λεζάντες που δίνουν τις απαραίτητες πληροφορίες στον αναγνώστη.

Οι μαθητές επισήμαναν, επίσης, ότι ο χρόνος της αφήγησης ακολουθεί τη γραμμική χρονική σειρά, τη σειρά δηλαδή των γεγονότων στη γραμμή του χρόνου. Ως προς τη χρονική διάρκεια, μια ομάδα εντόπισε ότι υπάρχει και συμπύκνωση του χρόνου της αφήγησης (έλλειψη), καθώς υπάρχει αφηγηματικό κενό στην ιστορία. Πρόκειται για τη σκόπιμη παράλειψη στοιχείων που σχετίζονται με δραστηριότητες των παιδιών μετά τη συνάντηση και πριν από την άφιξη του πατέρα του ήρωα στο σπίτι, δεδομένου ότι δεν προωθούν την εξέλιξη της ιστορίας («παρατηρείται κενό στον χρόνο της αφηγήσεως (αφού μεταβαίνει στην επόμενη μέρα παραλείποντας γεγονότα»).

Ιδιαίτερα συζητήσαμε τη διάκριση της δραματικής δομής, καθώς εδώ οι απαντήσεις των μαθητών παρουσίαζαν σημαντική διαφοροποίηση.

Οι μαθητές, τέλος, και με βάση του κείμενο του Γ. Ανδρουτσόπουλου, επισήμαναν τους ποικίλους τρόπους δημιουργίας λέξεων του νεανικού λεξιλογίου («κούλαρε»: δανεισμός από τα αγγλικά (αγγλική βάση και ελληνικό επίθημα), «αργάμιση»: σύνθεση νέας λέξης με την ένωση δύο άλλων, «snake»: δανεισμός από τα αγγλικά και διαφορετική σημασία, «prob»: δανεισμός από τα αγγλικά και σύντμηση, κλπ.).

3^η & 4^η διδακτική ώρα

2^η φάση (Εργαστήριο Πληροφορικής)

Η δεύτερη φάση πραγματοποιήθηκε με χρονική απόσταση, καθώς το σχολείο βρισκόταν σε κατάληψη την ημέρα προγραμματισμού υλοποίησης της φάσης αυτής, και μεσολάβησαν και οι διακοπές των Χριστουγέννων. Και στη φάση αυτή οι μαθητές εργάστηκαν σε ομάδες, με βάση, όμως, διαφορετικά Φύλλα Εργασίας (βλ. [2^ο Φύλλο Εργασίας](#)), με εξαίρεση τις δύο τελευταίες ομάδες οι οποίες εργάστηκαν ξεχωριστά σε κοινή όμως δραστηριότητα. Το Φύλλο αυτό με τις διαφορετικές δραστηριότητες είχα αποθηκεύσει στον κοινόχρηστο φάκελο ενός υπολογιστή ορατού από όλους τους άλλους και το μοίρασα σε κάθε ομάδα και σε έντυπη μορφή. Δύο από τις ομάδες, ωστόσο, έβλεπαν το αρχείο στον κοινόχρηστο φάκελο, αλλά ο υπολογιστής τους «κολλούσε» και δεν το άνοιγε. Στην περίπτωση αυτή, «φόρτωσα» το αρχείο από τη δική μου φορητή συσκευή αποθήκευσης στην επιφάνεια εργασίας των υπολογιστών, από όπου οι μαθητές το άνοιξαν χωρίς πρόβλημα πλέον.

Πιο συγκεκριμένα, η πρώτη ομάδα κλήθηκε να σχολιάσει ένα σύντομο κόμικς που είχε ως θέμα του την αδυναμία κατανόησης της γλώσσας των νέων από τους μεγαλύτερους ([Φύλλο Εργασίας 2_Ομάδα Α](#)).

Η δεύτερη ομάδα ήρθε σε επαφή με τον επιστημονικό λόγο, μέσα από ένα κείμενο του γλωσσολόγου Γ. Βελούδη που αναδεικνύει τις διαφορετικές προσεγγίσεις και ερμηνείες του φαινομένου ([Φύλλο Εργασίας 2_Ομάδα Β](#)).

Η τρίτη ομάδα μελέτησε σύντομο κείμενο του γλωσσολόγου Γ. Μπαμπινιώτη προκειμένου να γνωρίσει την επίσημη οπτική του θέματος, να προβληματιστεί για τους παράγοντες που προσδιορίζουν το επίπεδο της νεανικής γλώσσας, αλλά και να εξοικειωθεί με τον επιστημονικό λόγο ([Φύλλο Εργασίας 2_Ομάδα Γ](#)).

Η τέταρτη ομάδα διερεύνησε το περιεχόμενο των όρων «αργκό» και «κοινωνιόλεκτος» καθώς και τη μεταξύ τους σχέση, αλλά και γνώρισε τα χαρακτηριστικά ενός λεξικού αργκό, το οποίο κλήθηκε να εμπλουτίσει με νέα λήμματα ([Φύλλο Εργασίας 2_Ομάδα Δ](#)).

Η πέμπτη και η έκτη ομάδα κλήθηκαν να σχολιάσουν ένα σκίτσο και με αφορμή αυτό να συντάξουν έναν σύντομο διάλογο, αξιοποιώντας στοιχεία της γλώσσας των νέων, αλλά και να τον αποδώσουν σε πλάγιο λόγο, χρησιμοποιώντας τις αντίστοιχες εκφράσεις της κοινής νεοελληνικής ([Φύλλο Εργασίας 2_Ομάδες Ε, ΣΤ](#)).

Οι ομάδες δούλεψαν χωρίς δυσκολία και με ιδιαίτερο ενθουσιασμό, επισημαίνοντας δε ότι το θέμα της χρήσης της νεανικής αργκό έχει υπερεκτιμηθεί ως προς την έκταση αλλά και τις συνέπειές του.

[Λόγω τεχνικού προβλήματος κατά τη μεταφορά των αρχείων, κατόρθωσα να ανακτήσω συμπληρωμένο μόνο το 2^ο Φύλλο Εργασίας της Ομάδας Α (βλ. «Τεκμήρια»)].

5^η & 6^η διδακτική ώρα

3^η φάση (Εργαστήριο Πληροφορικής)

Κατά την τρίτη φάση, οι μαθητές εργάστηκαν στο Εργαστήριο Πληροφορικής, για να δημιουργήσουν τις αφίσες τους για τη γλώσσα των νέων με το on line λογισμικό Photovisi. Αφού ζήτησα από τους μαθητές να επισκεφθούν τη σελίδα δημιουργίας

αφίσας μέσω φωτοκολάζ (<http://www.photovisi.com/>) και τους εξήγησα τον τρόπο λειτουργίας του λογισμικού, κάθε ομάδα επέλεξε το περιεχόμενο και το στυλ της αφίσας που αντιστοιχούσε στη δική της οπτική προσέγγιση του θέματος.

Οι μαθητές εργάστηκαν χωρίς δυσκολία και στο τέλος της διαδικασίας οι παρουσίασαν τις αφίσες τους (μία από τις ομάδες έφτιαξε δύο αφίσες), εξηγώντας στην ολομέλεια το σκεπτικό και την προβληματική που αυτές εκφράζουν σε σχέση με το θέμα (βλ. τις αφίσες στον οικείο φάκελο στα «Τεκμήρια»).

ΣΤ. ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1^ο Φύλλο Εργασίας

1^ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1. Να δώσετε έναν διαφορετικό τίτλο στο κόμικ, ο οποίος να αντιστοιχεί στο θέμα του.

.....

2. Ποιες πληροφορίες αντλείτε για τον τόπο και τη σκηνογραφία;

.....

3. Να καταγράψετε τους χαρακτήρες της ιστορίας, διακρίνοντάς τα σε κύριους (κεντρικούς), δευτερεύοντες (συμπληρωματικούς) και σκιάδεις.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ		
Κύριοι	Δευτερεύοντες	Σκιάδεις

4. Να διακρίνετε τους ήρωες σε σύμμαχους και αντίμαχους του κεντρικού ήρωα, ανάλογα με την εξέλιξη της ιστορίας και το κριτήριο της ανατροπής που αυτή περιέχει.

ΗΡΩΕΣ	
	Μόνιμος σύμμαχος
	Αρχικά αντίμαχος
	Εν τέλει σύμμαχος

5. Ποιος αφηγείται την ιστορία;
-
-
-
6. Ποιος αφηγηματικός τρόπος χρησιμοποιείται;
-
-
-
7. Ποιες παρατηρήσεις θα κάνατε ως προς τη χρονική σειρά και τη διάρκεια του χρόνου της αφήγησης;
-
-
-
-
-
-
-
-

8. Αφού προσδιορίσετε τον αριθμό που φέρει κάθε καρτέ, να σημειώσετε ποια από αυτά αντιστοιχούν στην πενταμερή διάκριση της δραματικής δομής κατά Freytag.

Μέρη δραματικής δομής	Αριθμοί καρτέ
Έκθεση	
Κινητήριο σημείο	
Αυξανόμενη δράση	
Μειούμενη δράση	
Λύση	

9. Να σημειώσετε στον παρακάτω πίνακα τις λέξεις που ανήκουν στο λεξιλόγιο των νέων και να γράψετε τη σημασία που γνωρίζετε ή θεωρείτε ότι αυτές έχουν.

Λέξη / φράση	Σημασία

10. Αφού μελετήσετε το κείμενο του Γ. Ανδρουτσόπουλου με τίτλο «Η γλώσσα των νέων», να επιχειρήσετε να προσδιορίσετε τον τρόπο δημιουργίας καθεμιάς από τις παραπάνω λέξεις / φράσεις του. Το κείμενο μπορείτε να το βρείτε στην παρακάτω ηλεκτρονική διεύθυνση:

http://www.komvos.edu.gr/glwssa/odigos/thema_b9/b_9_thema.htm

Λέξη / φράση	Τρόπος δημιουργίας

2^ο Φύλλο Εργασίας

2^ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΟΜΑΔΑ Α

Παρατηρήστε το παρακάτω μικρό κόμικς και απαντήστε στις ερωτήσεις που ακολουθούν.

1. Τι λέει ο νεαρός και σε ποιον αναφέρεται;

.....

.....

.....

.....

2. Ποια είναι η πρώτη αντίδραση της γιαγιάς;

.....

.....

.....

3. Ποιες στάσεις απέναντι στη γλώσσα των νέων αποτυπώνονται στο κόμικς;

.....

.....

-
-
-
4. Για καθεμιά από τις λέξεις / φράσεις που χρησιμοποιεί ο νέος ποια είναι η αντίστοιχη στην κοινή νεοελληνική;

Λέξη / φράση	Σημασία

2^ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΟΜΑΔΑ Β

Μελετήστε το [κείμενο του Γιάννη Βελούδη](#) και απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις:

1. Σε τι συνοψίζονται οι κατηγορίες που διατυπώνονται σε βάρος των νέων σύμφωνα με το κείμενο;

.....
.....
.....

2. Ποια «τεκμήρια» παρατίθενται;

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. Ποια είναι η θέση του Γ. Βελούδη ως Γλωσσολόγου σχετικά με τη γλώσσα των νέων;

.....

.....

2^ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΟΜΑΔΑ Γ

Αφού μελετήσετε το [κείμενο του Γ. Μπαμπινιώτη](#), να απαντήσετε στα ερωτήματα που ακολουθούν

1. Ποιοι παράγοντες προσδιορίζουν το επίπεδο της γλώσσας των νέων;

.....
.....
.....

2. Ποια είναι η θέση του απέναντι στον γλωσσικό κώδικα των νέων;

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. Ποιο είναι το περιεχόμενο της προβληματικής και του προβληματισμού του συγγραφέα;

.....
.....
.....
.....
.....

2^ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΟΜΑΔΑ Δ

1. Αντλώντας υλικό από το κείμενο που δίνεται να επιχειρήσετε: αποσαφήνιση του όρου «αργκό»:

Άρθρο του Θ. Νικολάου στην εφημερίδα τα Νέα (19/08/2009) με τίτλο «Όταν τα ελληνικά... τρώνε φρίκη».

.....
.....
.....

2. α. Ανατρέξτε στο Λεξικό Τριανταφυλλίδη στην Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα και σημειώστε τον ορισμό της λέξης «αργκό».

.....
.....
.....

- β. Επισκεφθείτε τον Κόμβο για την Ελληνική Γλώσσα και αναζητήστε στο Λεξικό όρων τη σημασία της λέξης «κοινωνιόλεκτος».

.....
.....
.....

- γ. Ποια η σχέση μεταξύ των όρων που διερευνήσατε; Πώς συνδέεται με αυτούς η γλώσσα των νέων;

.....
.....
.....

.....

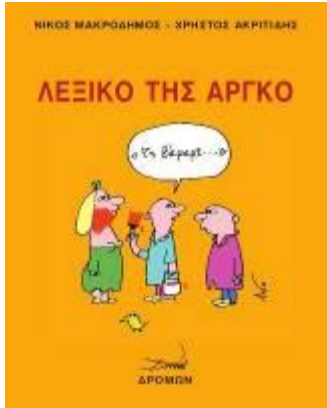
.....

.....

.....

.....

3. Μελετήστε ένα απόσπασμα από το λεξικό των [Μακροδήμου - Ακριτίδη](#). Επιλέξτε

4 λέξεις ή φράσεις που χρησιμοποιούνται στο νεανικό λεξιλόγιο και δε συμπεριλαμβάνονται στο απόσπασμα αυτό. Δημιουργήστε αντίστοιχα λήμματα που να περιλαμβάνουν: α) τη λέξη ή φράση που επιλέξατε, β) την αντίστοιχη που χρησιμοποιείται στην κοινή νεοελληνική, γ) περίοδο λόγου που εντάσσει στα συμφραζόμενά της τη λέξη ή φράση του νεολογιστικού λόγου.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΡΓΑΣΜΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΕΡΓΙΑ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2^ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΟΜΑΔΕΣ Ε, ΣΤ

Μελετήστε το παρακάτω σκίτσο.

1. Ποια μπορεί να είναι η ταυτότητα της πρωταγωνίστριας;
2. Ποιος μπορεί να ήταν ο συνομιλητής;
3. Γράψτε έναν σύντομο διάλογο που να αποδίδει το πλαίσιο και το περιεχόμενο της συζήτησης, όπως την υποθέσατε.
4. Αποδώστε το περιεχόμενο του διαλόγου στην κοινή νεοελληνική, χρησιμοποιώντας πλάγιο λόγο.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΡΓΑΚΕΝΤΡΟ για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Z. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Το σενάριο θα μπορούσε να πάρει τη μορφή project που να διερευνά μέσα από ποικίλες πηγές τη γλώσσα των νέων, όπως διαμορφωνόταν και εξελισσόταν κατά τις τελευταίες τρεις δεκαετίες στην Ελλάδα.

H. ΚΡΙΤΙΚΗ

Κατά την εφαρμογή του σεναρίου ανέκυψαν προβλήματα τεχνικής φύσης. Όπως ανέφερα κατά την περιγραφή της υλοποίησης, στην πρώτη φάση δεν ήταν ορατός από τον σταθμό εργασίας μίας από τις ομάδες ο κοινόχρηστος φάκελος στον οποίο είχα αποθηκεύσει το 1^ο Φύλλο Εργασίας, οπότε ζήτησα από την ομάδα να συμπληρώσει την έντυπη μορφή του Φύλλου που είχα προηγουμένως μοιράσει σε όλες τις ομάδες. Κατά τη δεύτερη φάση, δεν άνοιγε από δύο σταθμούς εργασίας το αρχείο με το 2^ο Φύλλο, το οποίο είχα αποθηκεύσει στον κοινόχρηστο φάκελο του σταθμού αναφοράς, παρότι ήταν ορατό. Στην περίπτωση αυτή, φόρτωσα εκ νέου το αρχείο από τη δική μου φορητή συσκευή αποθήκευσης στην επιφάνεια εργασίας των συγκεκριμένων σταθμών. Χρειάζεται ως εκ τούτου ο εκπαιδευτικός να έχει εναλλακτικές λύσεις αλλά και να είναι αυτοδύναμος σε ό,τι αφορά την επίλυση τέτοιων ζητημάτων. Στη δική μου περίπτωση, χαρακτηριστικά, δε θα μπορούσε να συνεχιστεί απρόσκοπτα η εφαρμογή του σεναρίου, αν δεν έλυνα μόνη μου τα προβλήματα, μιας και η εφαρμογή πραγματοποιήθηκε τις δύο πρώτες ώρες του ωρολογίου προγράμματος σε ημέρα που οι καθηγητές Πληροφορικής δεν έχουν μάθημα αυτές τις ώρες και συνήθως δεν έχουν προσέλθει ακόμη στο σχολείο. Ακόμη όμως και αν ήταν διαθέσιμοι, η εφαρμογή θα καθυστερούσε, αφού θα έπρεπε να εγκαταλείψω τον χώρο, να τους καλέσω και να εξηγήσω το πρόβλημα, για να μου βρουν κάποια λύση.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βασιλικοπούλου, Μ., Μπολουδάκης, Μ. & Ρετάλης, Σ. 2007. Αξιοποίηση των ψηφιακών κόμικς στην εκπαίδευση. *Πρακτικά Συνεδρίου: 4^ο Πανελλήνιο Συνέδριο των Εκπαιδευτικών για τις Τ.Π.Ε.* (Σύρος, 4-6/5/2007).

<http://www.greekcomics.gr/forums/index.php?showtopic=17544> [17.11.2012].

Βασιλικοπούλου, Μ. & Ρετάλης, Σ. χ.χ. Αξιοποίηση των ψηφιακών κόμικς στην Εκπαίδευση. Κέντρο Ερευνών Πανεπιστημίου Πειραιά.

<http://www.slideshare.net/educomics/comics-in-education-3386446> [17.11.2012].

Μακροδήμος, Ν. & Ακριτίδης, Χ. 2007. *Λεξικό της αργκό*. Αθήνα: Δρόμων.

<https://sites.google.com/site/greekargo/> [30/11/2012].

Μπίλλα, Π. 2012. *Η γλώσσα των νέων*. Διδακτικό σενάριο για τη Νεοελληνική Γλώσσα (Α΄ Λυκείου) στο πλαίσιο της Πράξης «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση». Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

Παρίσης, Ι. & Παρίσης, Ν. 1999. *Λεξικό Λογοτεχνικών Όρων*. Αθήνα: ΟΕΔΒ.

<http://digitalschool.minedu.gov.gr/modules/ebook/show.php/DSGL-A111/683/4522,20474/> [17.11.2012].

Ρετάλης, Σ. & Μπολουδάκης, Μ. χ.χ. Διδάσκοντας με Comics. Educomics. Πανεπιστήμιο Πειραιά – Τμήμα Ψηφιακών Συστημάτων.

<http://www.slideshare.net/educomics/comics-3775167> [17.11.2012].

Πρόγραμμα Σπουδών Νέας Ελληνικής Γλώσσας Α΄ Λυκείου. ΥΠΔΒΜΘ. 2011.

<http://ebooks.edu.gr/new/books-pdf.php?course=DSGL-A110>